

Catalunya: ritme moderat

Teresa Blanch

La producció de llibres infantils i juvenils a Catalunya s'ha caracteritzat, enguany, per la moderació. Si els anys passats parlàvem d'un excés de títols en el mercat, sobretot pel que fa a la ficció, en un país que encara manté un dèficit important en els índexs de lectura, actualment podem parlar d'una lleu disminució en el nombre de títols editats, amb la propensió vers una selecció més acurada i la recerca d'una millor qualitat. Val a dir que també es nota una tendència incipient al canvi en el comportament de l'usuari adult que tria literatura per als infants, un usuari-prescriptor que comença a escollir lectura de lleure per als més petits de manera autònoma, a part —de fet, a més a més— de la prescripció escolar i busca títols en els circuits de compra per impuls: llibreries i grans superfícies. Aquest factor obre noves perspectives a les empreses editorials que comencen a adonar-se que han d'assegurar la presència dels seus productes en els diferents punts de venda i els presenta reptes nous a l'hora d'oferir seleccions i recomanacions a les famílies. Podem parlar, doncs, de l'inici d'una menor saturació del mercat, quant a nombre de títols, la qual cosa a mig termini, si segueix la tendència, pot fer que les obres romanquin mes temps a les llibreries, assegurant-los una vida més llarga i evitant, així, que les novetats passin desapercibudes i puguin ser conegudes per un més ampli ventall de lectors.

MAX, JA SURT EL SOLI, BARCANOVA, 2003.

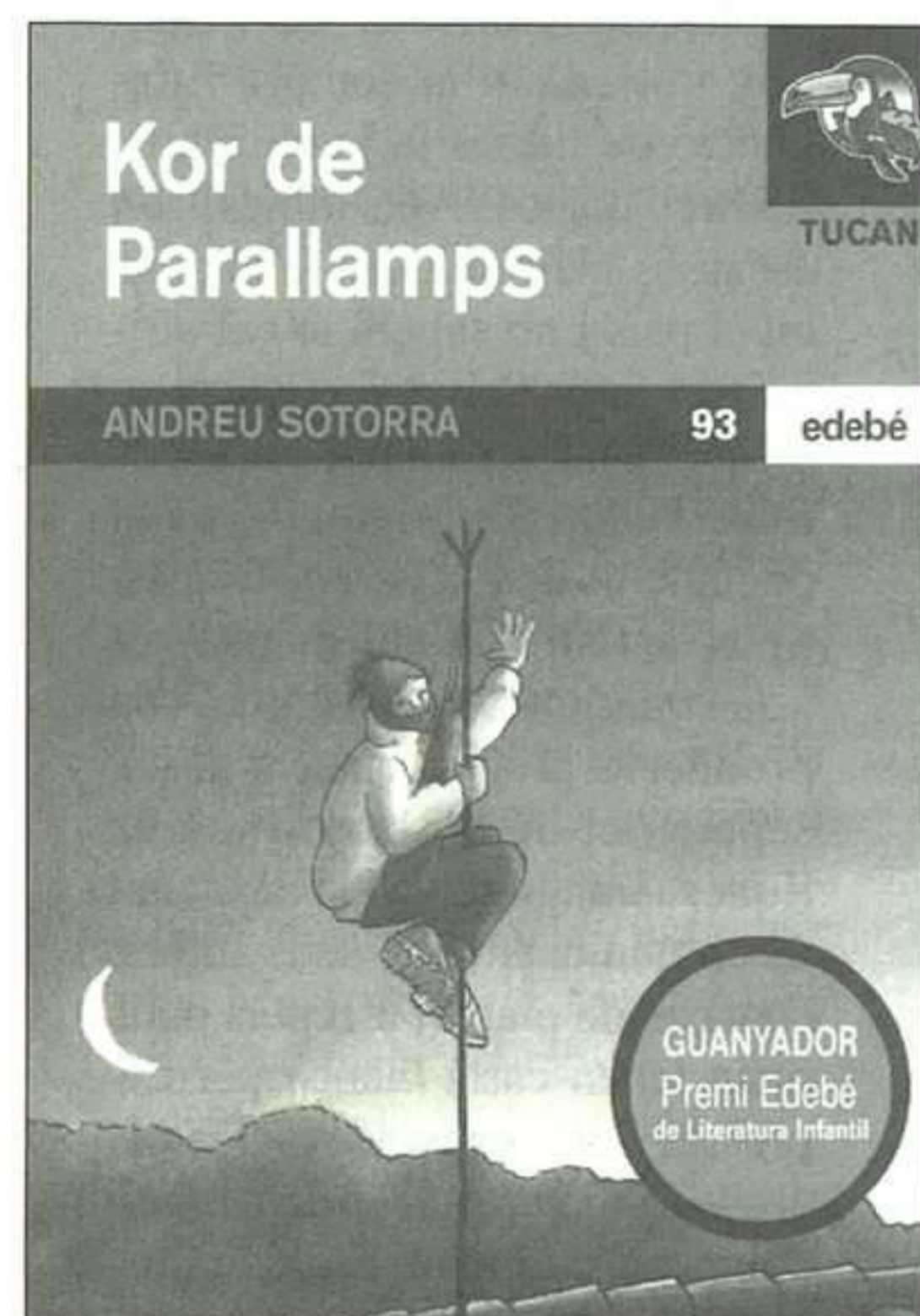
Premis i llibres premiats

Seria interessant començar pel IV Premi Llibreter, dedicat als àlbums, que es va concedir a la versió catalana —*Avis*— i castellana —*Abuelos*— d'*Avós* (Kalandraka), de Chema Heras amb il·lustracions de Rosa Osuna. Es tracta d'una història tendra sobre una parella d'avis, que tot jugant amb les repeticions i les comparacions, mostra els estralls ocasionats per l'edat i, al mateix temps, la bellesa i la força interiors que els anys poden aportar a les persones.

En la seva segona convocatòria, el Premi Barcanova, en la modalitat de narrativa juvenil, va ser atorgat a la novel·la d'aventures *Al-Rhazes* de l'autor mallor-

quí Antoni Oliver Ensenyat, essent Dolors Garcia i Cornellà l'escriptora guardonada en la modalitat infantil del mateix premi amb l'obra *Contes d'estar per casa*.

D'altra banda, el Premi Ciutat d'Olot va correspondre a la narració *La mala bèstia* (Proa/La Galera), d'Antoni Garcia Llorca. El Premi Edebé, en la modalitat infantil, s'atorgà a *Kor de Parallamps*, del periodista i escriptor Andreu Sotorra, un relat d'amor i desengany, protagonitzat per una nena adoptada de 11 anys. En la seva modalitat juvenil, el premi va recaure en *Lalluna.com*, de la periodista Care Santos, una novel·la divertida i desimbolta inspirada en *Cyrano de Bergerac*.

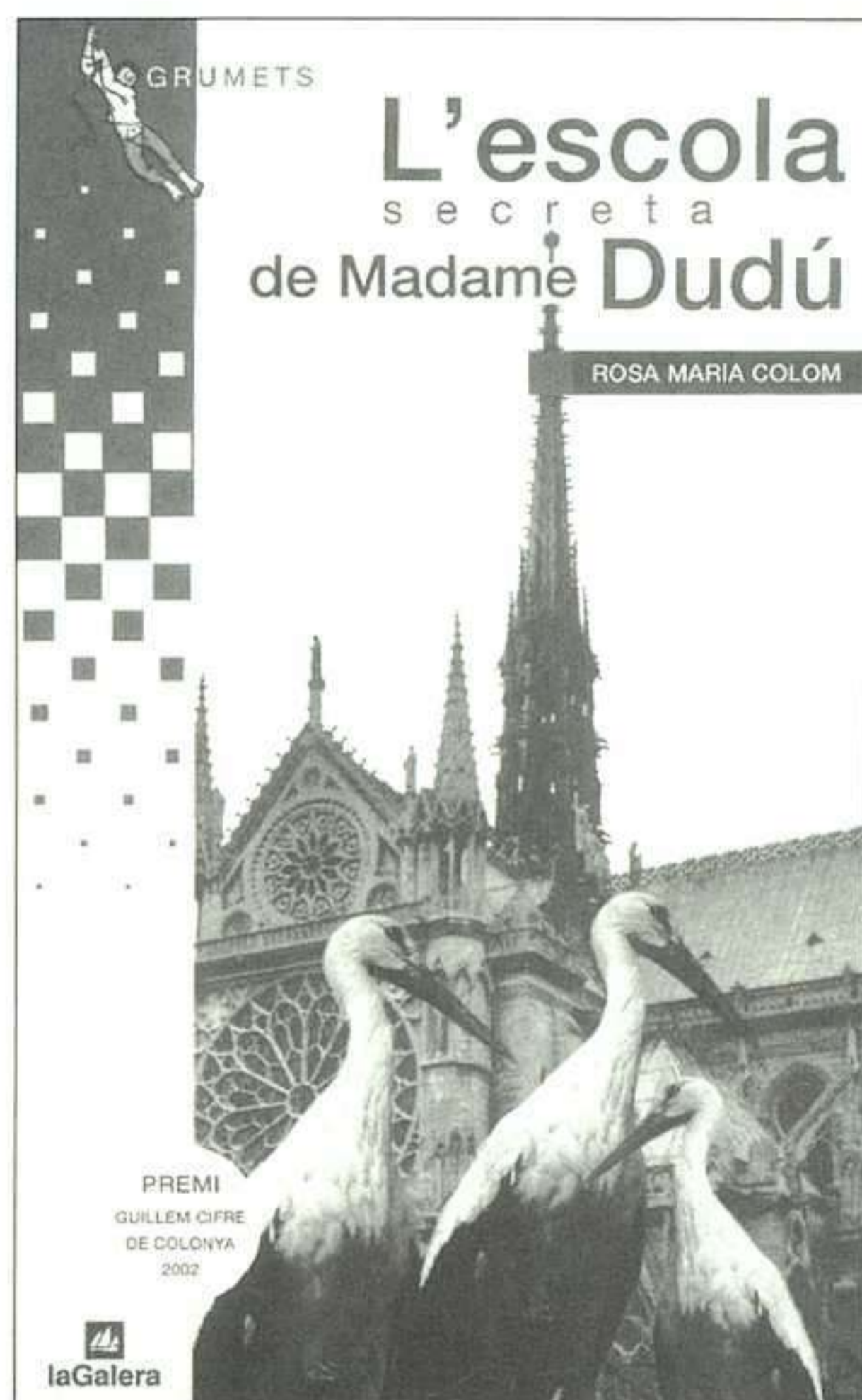
El Premi Hospital Sant Joan de Déu correspongué a *Sóc molt Maria* (La Galera), de Mercè Anguera, un conte que reivindicava el dret a l'autoafirmació i a la construcció d'una imatge positiva del propi jo. El Premi Vaixell de Vapor va ser atorgat a *El rei dels senglars* (Cruïlla), també de Antoni Garcia Llorca, una narració sobre la guerra civil, quedant desert el Premi Gran Angular que concedeix l'editorial per a la modalitat de narrativa juvenil.

Finalment, el Premi Crítica Serra d'Or va recaure en la narració de Xavier Carrasco, *La nit de Sant Joan* i en *Disfresses*, de Josep Maria Sala Valldaura. Els premis Lola Anglada, de narrativa breu, i de novel·la, Josep Maria Folch i Torres, van quedar deserts.

De 0 a 12 anys: contes, narracions i novel·les

La producció d'aquest any ha estat interessant i rica amb l'aparició d'àlbums il·lustrats exquisits, tendres, ben seleccionats, destinats a estimular el gust per la lectura compartida infant/adult. Dissortadament, com és habitual, la majoria d'aquestes publicacions arriben de l'exterior, mitjançant la compra i traducció de llibres ja publicats en d'altres països. Així doncs, són escassos els productes elaborats en el país i no sabem si cal atribuir el fet a la manca d'idees o projectes atractius per part dels il·lustradors i escriptors o bé al poc interès de l'usuari per aquest tipus de llibre. El cert és que, tot i que gaudim de pocs àlbums de producció pròpia, quan n'hi ha, superen el llistó i confirmen la riquesa imaginativa i la capacitat de comunicació dels seus autors, capaços de plantejar reptes nous quan tenen carta blanca per expressar les seves idees. Títols com *Magenta, la petita fada* (Lumen), de Jaume Escala i Carme Solé Vendrell, amb il·lustracions a doble pàgina sobre la història de la fada Magenta en el seu recorregut per l'Univers fins arribar a la Terra, mostren amb escreix les possibilitats dels nostres autors. El tàndem Escala-Solé Vendrell, ha realitzat també un altre àlbum de característiques similars, *La Lluna, la Terra i el Sol* (Magenta).

Els esdeveniments que s'han anat succeint al llarg de l'any, l'accident del *Prestige*, la guerra a l'Irak, el transvasament de l'Ebre, han generat la producció d'una sèrie de contes que serveixen per a explicar als primers lectors els temes que preocupen a la població, d'una manera clara i senzilla. La publicació d'aquests relats ha provocat que algunes editorials destinin un percentatge dels beneficis generats per l'adquisició del llibre, a

alguna de les causes mencionades. A tall d'exemple, tenim *Mara i l'ocell negre* (Lumen), d'Hannelone Dierks, amb dibuixos de Carme Solé Vendrell. La compra de cada llibre deixa un percentatge a una associació encarregada de la recuperació dels ocells afectats pel vessament de petroli del *Prestige*. O també el cas, entre d'altres, de *L'escola buida* (La Magrana), de Tahar Ben Jelloun, que lliura una part dels beneficis de la venda de cada exemplar a Metges Sense Fronteres.

En el cas de les novel·les adreçades als adolescents, La Galera ha posat en circulació una edició especial de *Mar negra*, de Josep Lorman, per fer una crida a la solidaritat dels joves davant els desastres ecològics i per tal de sensibilitzar-los per a la defensa i conservació del medi natural. Resulta agradable i també interessant el fet de comprovar el grau d'implicació i de conscienciació que mica en mica van as-

sumint algunes editorials, amb el propòsit de donar una imatge més solidària del món de l'edició, associat darrerament amb objectius de rànking de vendes.

Entre les moltes traduccions d'àlbums il·lustrats, destaca *Gats escaldats a pençar!* (Fondo de Cultura Económica), per Fred Chapotat finalista del Premi Llibreter 2003, en una edició de gran format, i amb un text enginyós i divertit, traduït i adaptat per Teresa Duran.

En general, es tendeix a protagonitzar els àlbums amb personatges animals, fàcils de reconèixer pels infants no lectors i primers lectors, presentant elements i sorpreses que serveixen per desvetllar la imaginació i la curiositat. Bons exemples d'això, els trobem en *Jazzy en la selva* (Destino), de Lucy Cousins, *Llamps i trons* (Beascoa), d'Estrella Borrego i amb il·lustracions de Sally Chambers. En ambdós casos s'han triat animals que viuen en la selva i

ELZBIETA, LA MORT D'EN TIM, CRUÏLLA, 2002.

s'han utilitzat recursos que asseguren l'impacte visual.

En unes altres ocasions, tot i que els personatges continuen sent animals, actuen, parlen i reflecteixen les pors i els sentiments de l'infant. El protagonista de *Tanca els ulls* (Joventut), de Georg Hallensleben, és un tigre entranyable que té por de tancar els ulls. El menut no perd la por fins que la seva mare li demostra que el fet de somiar pot arribar a ser una cosa divertida. També és habitual trobar títols protagonitzats per infants petits, els quals mostren situacions quotidianes, com és el cas de *Què hi ha aquí dins?* (Corimbo), de Jeanne Ashbé, un llibre que demana la participació activa del lector en jocs que aclareixen els conceptes a dins/a fora mitjançant la descoberta. I també, la creació d'hàbits d'higiene personal amb títols tan representatius com *Mamà, tinc pipí*, de Guido Van Genechten, o bé *Dudú i l'orinal*, d'Anette Swoboda, editats per

Joventut i formant part d'una mateixa col·lecció.

La producció catalana s'ha vist enriquida gràcies a l'aposta d'algunes editorials amb la creació de noves col·leccions adreçades al segment 0-5 anys. Són llibres de format petit, assequibles i còmodes a l'hora de ser manipulats pels més petits, de tapa dura per tal que siguin més resistents. Contes que permeten una certa autonomia del menut en la tria del llibre i l'inicien en l'aprenentatge de la lectura de la imatge. Per tal d'aconseguir-ho, les il·lustracions són riques en detalls tot i que, al mateix temps, de traç simple per tal de facilitar la comprensió i la identificació infant/personatge/situació. En la majoria, els personatges principals van acompanyats d'alguna mascota —tant se val si és un peix que té vida pròpia com un animal de companyia—, còmplice de cada acció del petit protagonista. Com a mostra d'això, tenim *Anem, Gruny!* i *El Gruny s'amaga* (Barcanova), de Montse Ginesta. La trama, molt senzilla, presenta una nena que va acompanyada de la seva mascota, un porquet, i provoca un joc d'accions repetitives, molt adient per a aquestes edats. Les històries mostren una bona dosi d'imaginació que s'entremescla amb la realitat. Barcanova, a més de la col·lecció anterior, ha llençat al mercat quatre títols del dibuixant Max, protagonitzats pel Dani, un animal personalitzat, que camina i es mou com un nen i que descobreix el món que l'envolta en companyia dels seus pares. Finalment, la col·lecció Jo Mateix (Rei edicions) amb textos i il·lustracions de Marta Montaña, permet reflexionar sobre diferents aspectes de la vida quotidiana. Sense adonar-se'n, i com si fos un joc, el lector acaba vivint, mitjançant les escenes que presenten les pàgines del llibre, les situacions habituals i representatives de tenir una mas-

cota a casa. És aquí on es planteja la responsabilitat que representa tenir cura d'un animal. Aquestes col·leccions es distingeixen per; uns personatges protagonistes que acostumen a ser de la mateixa edat que els lectors, estan envoltats d'objectes quotidians i s'enfronten a situacions d'aprenentatge i hàbits diaris, amb l'afegit que els valors hi tenen un lloc molt important.

Molt sovint, els professors i els experts en LIJ, es lamentaven de la manca de contes i narracions que tractessin el sempre difícil tema de la mort o bé les malalties, d'una manera planera i sense embuts, defugint el dramatismes que acostumava a caracteritzar aquests temes. Finalment, doncs, el mercat editorial català, comença a presentar llibres amb aquestes característiques. L'editorial Cruïlla ha publicat *La mort d'en Tim*, d'Elzbieta, un llibre que no parla només de la mort, sinó que explicita què cal fer en aquests casos. I tot i que, en general, el text i les imatges poden estremir, és ben cert que no dei-

xa de tractar uns altres aspectes de la mort, desconeguts per l'infant. Mabel Piérola ha aportat el seu granet de sorra amb *M'assemblo molt al meu pare* (Fundació La Caixa), una narració breu sobre la malaltia de Parkinson. L'autora compara les accions d'un pare i el seu fill petit: l'adult, que pateix Parkinson, ha d'aprendre dia rere dia a conviure amb la malaltia, i fer un nou aprenentatge. El seu esforç i les dificultats per aprendre són semblants a les del seu fill.

Els avis segueixen mantenint la importància d'altres anys en la literatura infantil. Cada cop amb més freqüència trobem avis que canvien la idea tradicional dels vells i apareixen amb un aspecte modern i sorprenent. Avis que treballen, viatgen, avis amb néts, sense néts... En *Les trenes de l'avi* (Kalandraka), de Núria Figueras i il·lustracions de Roger Olmos, apareix un avi de cabells llargs i bigoti blanc. Olmos mostra un cop més la seva capacitat de moviment, la plasticitat del seus personatges i la riquesa tèc-

nica i creativa del seus dibuixos. *Les aventures de l'avi Rafel* (Cadi), de Monse i Davi, tornen a mostrar un avi, en aquesta ocasió, massa bromista.

Els moviments migratoris i les noves societats que es vénen conformant, propaguen la necessitat de l'aparició de llibres que parlin sobre la convivència, el coneixement d'altres cultures, la tolerància, la solidaritat, etc. *El rei negre* (La Galera), del poeta i escriptor menorquí Ponç Pons, és una crida contra el racisme i la intolerància mitjançant la figura del rei negre.

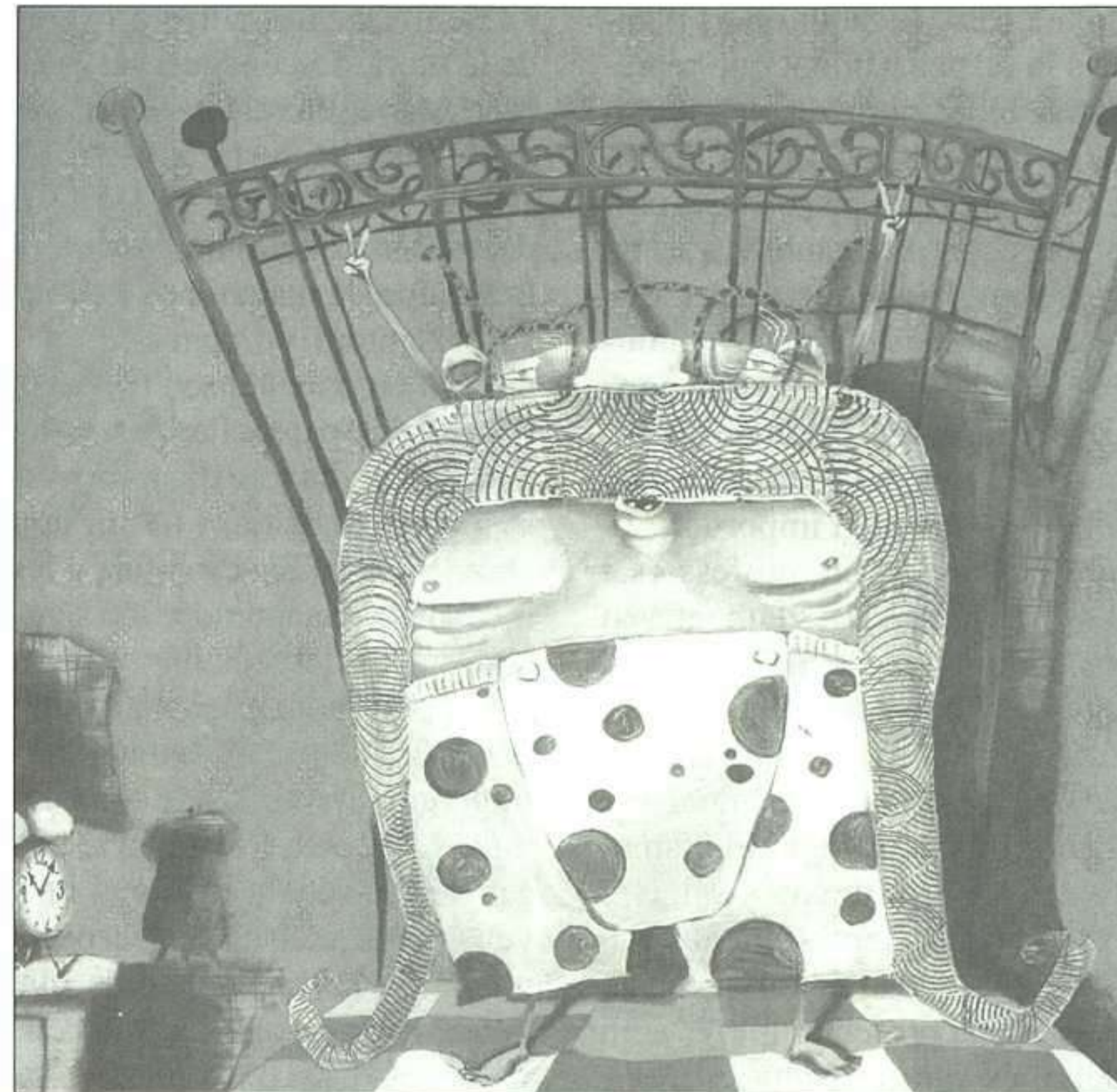
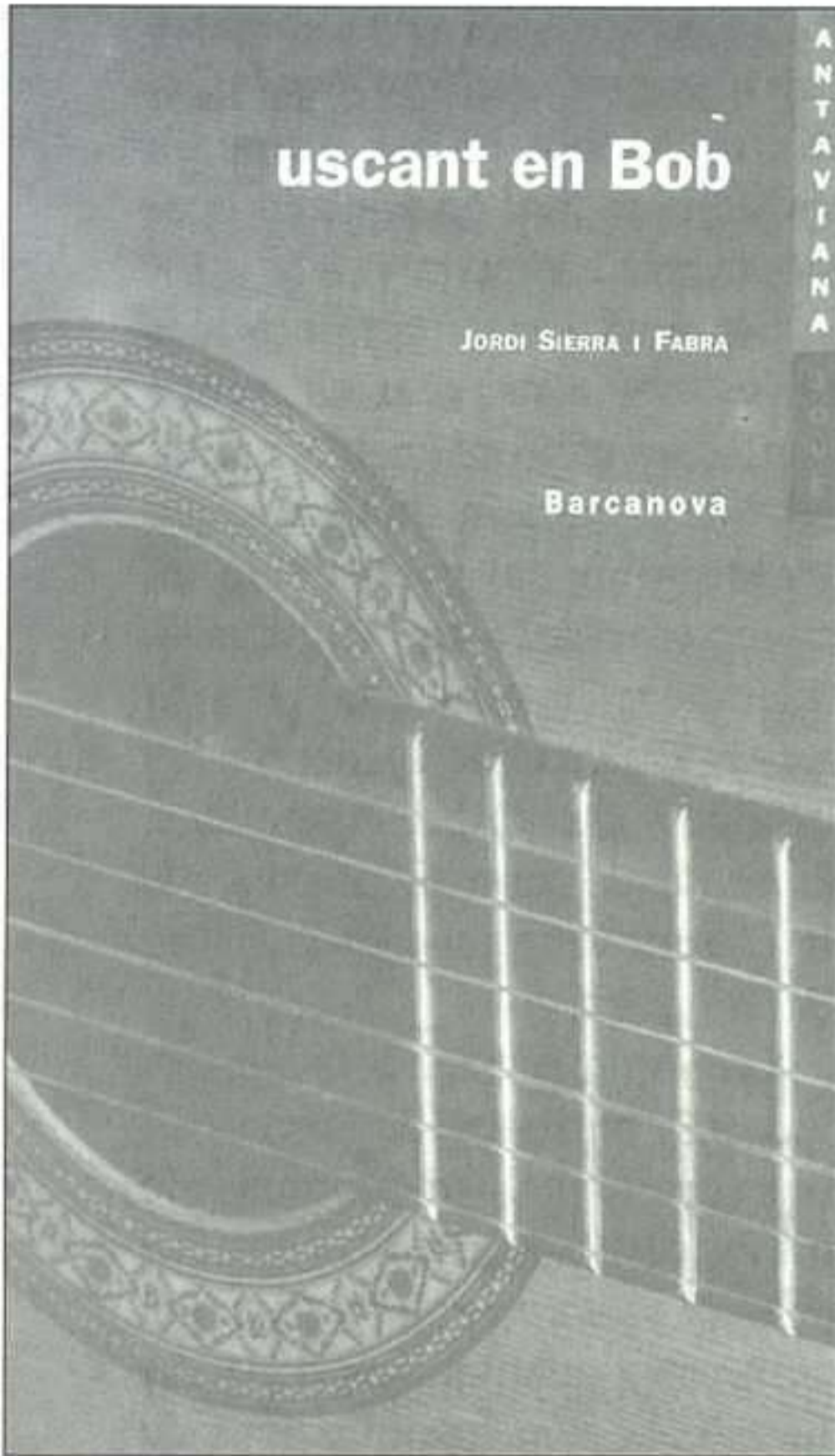
Unes altres vegades, aquests temes es presenten en llibres que recullen contes tradicionals de països diversos, com *La volta al món en vuitanta contes* (Edebé), amb tria i adaptacions d'Albert Jané, o bé són recopilacions de jocs de tot el planeta que tenen com a objectiu promoure l'intercanvi: *Jocs d'arreu del món* (Timun Mas), de Josep Maria Allué i Iradia Llucia.

El tema de la diferència tampoc ha perdut actualitat. En al-

DAVI, L'ELEFANT JOAN BUSCA PROMESA, CADI, 2002.

ROGER OLMOS, LES TRENES DE L'AVI, KALANDRAKA, 2003

gunes ocasions, ve representada de la mà d'animals els quals, per un motiu o per un altre, tenen algun complex que els fa sentir diferents dels altres. En el cas d'*En Quimet i la Martina* (La Galera), d'Anna Obiols, sorgeixen inconvenients en l'amor que es professen en Quimet i la Martina per un simple problema d'estatura. Tot fent gala de l'humor que el caracteritza, també Davi incideix en el tema en *Un cop de cap!* (Edebé), un conte divertit sobre un home enginyós, que té un cap molt gros, la qual cosa li dona molt de joc.

Troblem uns altres títols interessants amb els temes més diversos; *Caga, tió!* (La Galera), ofereix un conte original al voltant de la tradició nadalenca del tió, tradició, d'altra banda, ben coneguda i practicada en les llars catalanes, i poc plasmada en els contes actuals. Sorprenen, de manera especial, els títols de la col·lecció Simó (Tusquets), de Juliet Pomés, que tracten el tema de la separació de la parella de manera natural i sense dramatisme. El protagonista, fill de pares

separats, viu amb la seva mare, i acostuma a passar molts moments amb el seu pare. Esperem que sigui cada vegada més freqüent reflectir sense angoixes la realitat de les famílies noves. En el cas d'en Simó, es trenca amb el plantejament de la família tradicional, a la que els lectors estaven més avesats, ampliant el seu camp de visió.

Una novetat per als primers lectors és la col·lecció Vull Llegir! Poesia (Cruïlla), introducció a la poesia que reproduïx poemes molt senzills dels clàssics de la poesia catalana alhora que incorpora poetes actuals, en un intent d'acostar la poesia a l'escola i els petits lectors. Entre els títols, caldria destacar *Menú d'astronauta*, de Miquel Descot. I ja que parlem de poesia, tot i que per a lectors més grans, també de Miquel Descot trobem *Més música, mestre!* (La Galera), un recull de cinquanta set poesies dedicades als instruments musicals, obra guanyadora del Premi Nacional de LII, i *Des de la finestra* (Baula), on Lola Casas juga amb desimbol-

tura amb els versos i proposa l'observació de l'entorn. En aquest últim títol, les il·lustracions, en blanc i negre, d'Anne Decis, són un atractiu complement de la lectura.

Pel que fa a narracions per a lectors autònoms, Davi proposa un relat desimbolt i amb molt d'humor, sobre l'amor. En aquest cas, sobre l'enamorament d'un elefant, en *L'elefant Joan busca promesa* (Cadí). No manca qui, en lloc de parella, s'estima més buscar extraterrestres, com en Xavi, el noi protagonista de *Missatges galàctics* (Barcanova), de Pilar Lozano, que acaba patint en pròpia pell la divertida juguesca de la seva germana gran. I encara uns altres, tot i que només havien sortit a collir maduixes, acaben acompanyats dels personatges més peculiars, un ogre vegetarià, un fantasma que no espanta ningú o una bruixa molt presumida, en *Pinyons de maduixa* (Barcanova), de Josep Gòrriz. Trobem, també, incursions en el món dels follets en *Pebili* (Eumo), d'Irene de Puig. En *L'illa animal* (Cruïlla), Flavia Company recupera els

seus personatges d'*El llibre màgic* i els embarca en una aventura fantàstica.

Per als lectors a partir de 9 anys, abunden les narracions d'autors coneguts, amb un bagatge important. A grans trets, se segueix amb la fórmula dels protagonistes infantils que formen part d'un grup que busca aventures. En alguns casos, les aventures es desenvolupen entre la realitat i la fantasia i en uns altres, vénen emmarcades pel món de les noves tecnologies. En tots els casos, no obstant això, els esdeveniments que viuen els personatges els condueixen al creixement personal. En *L'Albert i els coloms missatgers* (Barcanova), Anna Vila parla sobre uns ocells, els coloms, amb unes funcions específiques, la missatgeria. El protagonista rep uns ous de colom missatger com a regal i, pel que sembla, hauran de fer les funcions d'un mòbil. L'autora deixa constància del seu coneixement d'aquest tipus d'animals i del seu ensinistrament. En *La mà negra* (Barcanova), Jaume Copons incideix en la violència escolar i planteja una aventura d'intriga en la que les aparicions de la cèlebre mà negra es converteixen en un fet habitual en una escola.

Núria Albó en *Ingrid* (Cruïlla), també parla sobre els pares separats i la maduració i el creixement d'una nena de 9 anys a partir d'una sèrie d'esdeveniments que marquen la seva vida. En *Les petjades misterioses* (Edebé), M. Àngels Bogunyà narra les peripècies d'un nen cec que va a passar una temporada amb els seus avis. *Els pingüins del 44* (Alfaguara/Grup Promotor), de Dolors Garcia i Cornellà, es una reflexió al voltant de les guerres, un tema que s'ha deixat sentir en moltes narracions com a conseqüència de la realitat que vivim.

Seguint el gènere de la narrativa d'aventures, Pilar Garriga presenta *Un estiu a Borneo* (Bar-

canova), el viatge espectacular d'un nen que va a Borneo a passar unes vacances d'estiu amb la seva tia, veterinària especialitzada en l'estudi dels orangutans. En un terreny menys realista, resulta fascinant el viatge que planteja *L'escola secreta de Madame Dudú* (La Galera), de l'escriptora mallorquina Rosa M. Colom.

De 12 anys endavant

Per a aquest segment d'edat, el mercat editorial cobreix pràcticament tots els gèneres —realista, intriga, aventura, terror, fantàstic, etc.—, i la pràctica totalitat de temàtiques. És habitual el fet de trobar protagonistes adolescents que es plantegen conflictes interiors, joves maltractats, o amb problemàtiques socials diverses, que busquen reafirmar-se i, en general, resposta i sortida a les situacions que es plantegen. Un exemple el tenim en *La closca pelada dels cretins* (La Galera), de Jaume Copons.

Els missatges de les narracions acostumen a ser positius, sempre es troba la llum al final del túnel, encara que el problema

plantejat sembli molt greu i insalvable. Adolescents que fugen a causa de la pressió dels problemes familiars, com mostra clarament la novel·la *Buscant en Bob* (Barcanova), de Jordi Sierra i Fabra. Es tracta d'una història molt aconseguida que entremescla l'aventura del jove protagonista amb la música i la poesia de Bob Dylan o bé *Els pelegrins del temps* (Edebé), de Màximo Sancho, una narració inquietant que combina l'aventura i el viatge amb la intriga i el tema de les sectes. També *El faedor de mentides* (Barcanova), de M. Carme Roca, que narra una història entrançable sobre un nen que desconeix la seva identitat perquè el seu pare li ha fet creure que és un príncep i que viu en un palau, i el cert és que viuen en un antic búnker vora el mar.

Si hem dit que en la gran majoria de novel·les per a adolescents el desenllaç acostuma a presentar solucions per als conflictes plantejats, cal esmentar aquí la novel·la d'Anna Tortajada, *La banda de la placeta* (Barcanova), justament perquè deixa el final obert, no soluciona conflictes, interpel·la al lector i planteja els fets des del punt de vista

de cadascun dels personatges, una colla de nois i noies, que es mouen en una obra coral.

En unes altres novel·les, la recerca de l'amor es converteix en el principal motiu de l'acció. Tot val, si s'aconsegueix el noi o bé la noia que hom desitja. En molts d'aquests relats acostuma a ser notable l'absència de referències al sexe per part dels personatges o bé d'escenes sensuais o eròtiques. La novel·la guanyadora del Premi Edebé, en la seva modalitat juvenil, *Lalluna.com*, de Care Santos, recrea un triangle amorós entre dues noies i un noi i *Ara o mai* (Empúries), de la mateixa autora, presenta unes noies que no escatimen esforços per aconseguir un nòvio.

Darrerament comença a proliferar la novel·la basada en fets històrics o en personatges que han marcat una fita en la història. Bona prova d'això són algunes de les narracions guardonades en diversos certàmens: *Gent de pedra* (La Galera), de Carme J. Huertas, ens trasllada a una comunitat que encara no coneix el metall; *A carn, a carn!* (La Galera), de Núria Pradas, ens duu, a través d'un viatge en el temps, a la Catalunya del segle XVII; o

bé, *Una altra guerra per a Ney* (Cruïlla), un relat en el qual Jordi Matas condueix el lector a la Carolina del Sud de l'any 1819.

El guanyador del Premi Ramon Muntaner, Josep Francesc Delgado, en la captivant novel·la *Els llops de la lluna roja* (Empúries), aborda el tema de la desaparició dels llops en una emotiva narració basada en l'odi que implica una guerra civil.

Finalment, cal esmentar alguns títols recents de la col·lecció Jovesadults de La Galera: *L'ermeni dorm*, de Xosé A. Neira qui, malgrat que és un escriptor gallec, ha vist primer l'edició catalana que la gallega i *La mala bèstia*, d'A. Garcia Llorca. La Galera també ha estrenat una col·lecció de llegendes del món per a tots els públics. Dos primers títols: *Dadahwat. Llegendes índies* i *La flor del cirerer. Llegendes japoneses*, presenten llegendes adaptades per diferents autors de prestigi reconegut en l'àmbit de la LIJ.

No ficció

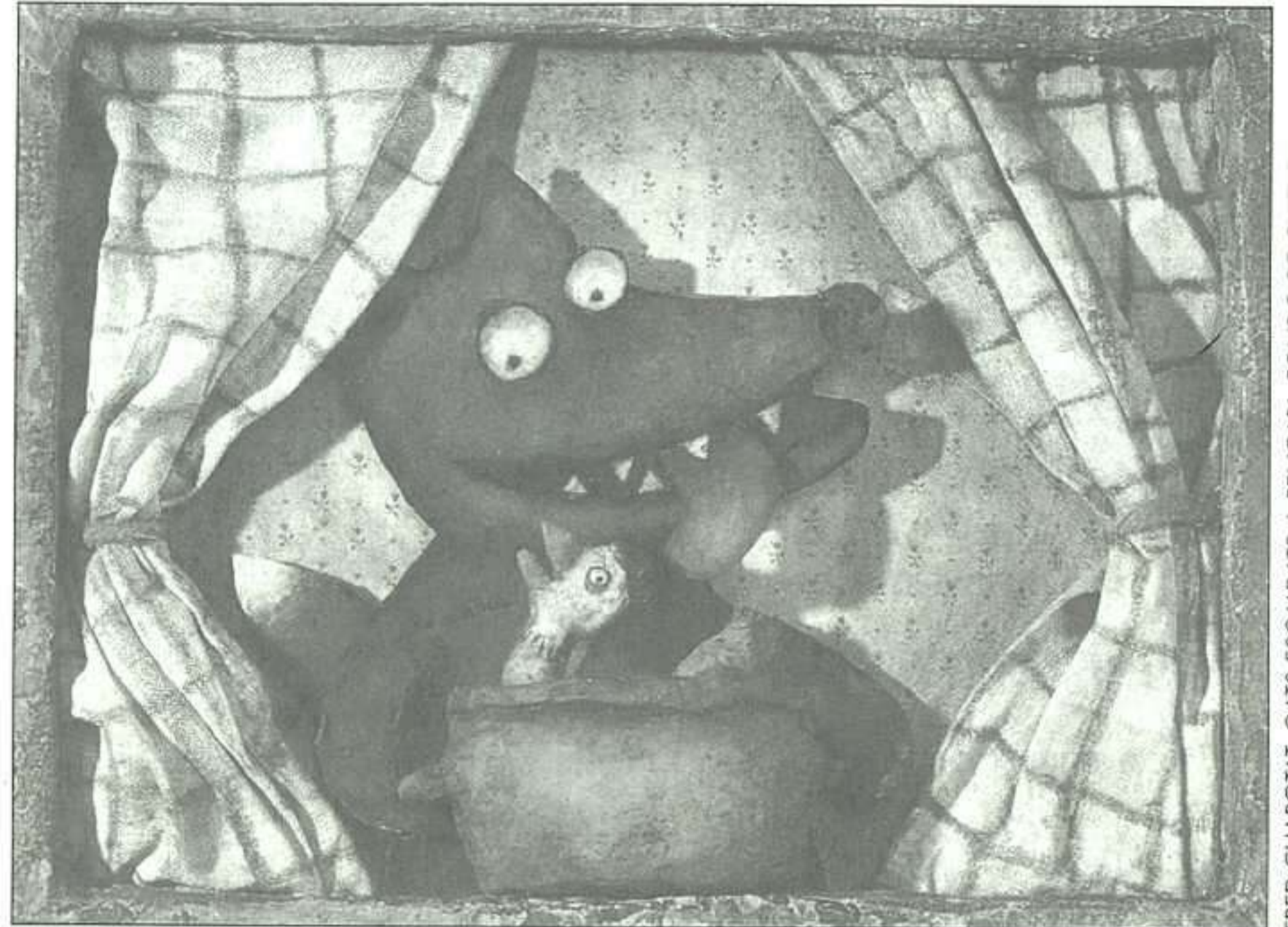
Una vegada més, com ja és habitual, i tal com ha assenyalat any rere any Teresa Mañà en aquestes pàgines, continua gairebé deserta la producció de no ficció entre els editors catalans. Això fa necessari destacar els escadussers títols publicats, sobretot per la seva riquesa quant a informació i també pel que fa a les edicions, molt acurades. Primer de tot s'ha de destacar en majúscules el llibre de Fina Rifà i Bernat Cormand, *Barcelona, parla'ns de tu* (H. Kliczkowski), una passejada per diferents barris i monuments de la ciutat comtal, de la mà d'uns nens i nenes, que entremescla el coneixement de l'art, amb la descoberta d'una ciutat, intercalant els textos entre dibuixos i fotografies. D'altra banda, amb motiu de la commemoració de l'Any Gaudí,

MARTA MONTAÑA, QUI M'ASUSTARÀ?, REI EDICIONS, 2002.

MERCÈ ARÀNEGA, ELS DRETS I DEURES DELS INFANTS, EDEBÉ, 2002.

FRED CHAPOTAT, GATS ESCALDATS A PENCARI, FONDO DE CULTURA ECONOMICA, 2002.

Rifà i Cormand han realitzat per a la mateixa editorial, *Barcelona, explica'ns Gaudí*. Les cèlebres tres bessones també han celebrat l'any Gaudí amb *Les tres bessones i Gaudí* (Cromosoma/Destino) i els més menuts, de la mà dels «Tinatons» (Barcanova), de Pia Vilarrubias, han pogut iniciar-se en la descoberta de l'obra de l'arquitecte català.

La proposta plantejada en *Saps què?* (Barcanova), estrena de la il·lustradora catalana Gemma Otero, s'ha consagrat com un èxit. La fórmula és tan senzilla com divertida: en cada doble pàgina els personatges plantegen preguntes sobre el món de la natura, els animals, la ciència, el cos humà i la societat. Les respostes són plenes d'humor i descabdel·lades. Però, per tal de no confondre el lector, cada pregunta té la seva resposta científica en un requadre, en un to i un llenguatge entenedor per als primers lectors.

Han vist la llum algunes col·leccions i alguns llibres sobre el tema dels drets humans. No resulta sorprenent si tenim en consideració que vivim en un món que trontolla que sembla haver oblidat els drets, els valors i el respecte a la llibertat i a les persones. *Ni carbassa ni lila* (Salvatella), de Teresa Sabaté,

narra els drets del nen com si es tractés d'un conte. La col·lecció *Drets i Deures* (Edebé), de Josep Francesc Delgado, il·lustrada per Mercè Arànega, amb un text breu i senzill i dibuixos representatius i significatius, desplega els drets de les persones i els animals. La col·lecció mostra la necessitat de respecte, amistat, col·laboració i els valors importants per a una bona convivència. *Valors per a la convivència* (Parramón), d'Esteve Pujol, insisteix en el tema dels valors, com assenyala el títol del llibre.

Finalment, cal destacar un llibre sobre l'evolució fins arribar a l'home, *Venim de fa milions i milions d'anys* (Abadia de Montserrat), d'Anna Crussafont i Sabater i dibuixos de Jordi Roca.

A manera de conclusió breu

Cada vegada és més evident que la competència amb el mercat en llengua castellana i l'arribada de persones procedents de diferents indrets del món, obliga a moltes editorials catalanes a col·laborar amb altres empreses editorials per tal de produir en ambdues llengües i editar productes pensats per cobrir les ne-

cessitats de tots els públics. Queda per fer l'esforç que posi documents de lectura fàcil en català a les mans dels lectors infantils i juvenils que arriben a Catalunya i en desconeixen la llengua i els costums. Tal com va dir Teresa Mañà en aquestes mateixes pàgines l'octubre del 2002, el mercat oferta uns pocs títols de lectura fàcil que, per exemple, l'Abadia de Montserrat destaca amb el logotip que singularitza aquestes obres, però ara com ara, i a les portes del Fòrum 2004, tot sembla per fer.

Pel que fa a la producció, l'edició de llibres en català no difereix gaire de la resta dels mercats occidentals. Com ja he dit anteriorment, enguany no s'ha vist afectada la traducció d'àlbums d'imatges procedents de França, Holanda o els països anglosaxons, que segueixen tenint avantatge sobre la creació pròpia. El mercat mostra una gran presència de col·leccions, narracions i contes que incideixen en la creació d'hàbits, valors i drets i deures dels nens i les nenes, atenent les demandes dels prescriptors escolars, doncs és evident que l'escola és encara la institució que marca la pauta en l'oferta editorial i en tots els segments d'edat.

El boom d'altres anys en la re-

cuperació dels clàssics i en l'actualització de les seves traduccions —segueix sent notable en aquest sentit l'esforç que duen a terme per les editorials Barcanova i Edebé—, sembla haver-se frenat en les col·leccions juvenils, editant-se amb preferència els títols prescrits com a lectura obligatòria en les programacions oficials. Malgrat els títols mencionats, segueix existint un gran buit en el camp de la poesia, per no parlar del teatre, un autèntic desert. En aquest últim cas, Barcanova ha penjat en la seva pàgina web unes quantes adaptacions teatrals d'alguns títols de narrativa publicats els darrers anys per l'editorial. I per acabar, com ja hem vist, manquen llibres sobre el coneixement i la descoberta del món, obres de divulgació científica de temes d'interès, adaptades al nostre entorn, la nostra cultura i la nostra manera de viure, perquè, com creixerem plenament i ens entendrem a nosaltres mateixos si tenim com tenim l'oportunitat de descobrir i aprofundir en la història, el medi i les maneres de fer de les altres cultures a través dels documents, ens veiem privats de llibres que ens aportin elements per aprofundir en la nostra història, el nostre medi i la nostra pròpia cultura? ■